

CHRONOGRAM

Na historických budovách, podstavcích soch či sloupů bývají různé nápisy. Možná jsi kolem nich přecházel bez povšimnutí, ale možná jsi pozorný a překvapilo tě, že v některých nápisech jsou určitá písmena uprostřed slov velká. Jako na tomto obrázku:

Nápisy, které obsahují zašifrovaný letopočet v nápadně velkých písmenech – římských číslicích, se nazývají chronogramy. Obvykle jsou chronogramy ukryty v latinských nápisech, ten na obrázku je však český.

Chronogramy se řídí těmito pravidly:

- Všechna písmena, která mohou být římskými číslicemi, jsou zvýrazněna, žádné se nesmí vynechat.
- Takto zvýrazněné římské číslice dávají součet, který vyjadřuje letopočet, jenž se vztahuje k budově, soše, osobě nebo události, o níž se nápis zmiňuje.
- Číslici pět (**V**) zastupuje hláska **v**, ale také **u**.

1. **Vypiš z nápisu všechny římské číslice.** Urči jejich součet. Získáš letopočet, kdy byla dokončena stavba budovy, na níž visí tento nápis.

2. **Přepiš česky nápis z obrázku:**

3. **Odhadni, na které budově nápis visí.** Malá nápověda: Nemocnice, fara, škola, divadlo, most.

4. **Kdo to byl mocnář?** Kdo tehdy vládl v českých zemích? Můžeš vyhledat informaci např. na Wikipedii pod heslem Seznam představitelů českého státu.

5. **Chronogram je složené podstatné jméno: chrono-gram. Chrono-** ... význam této části slova pochází z řeckého slova *chronos* (čas). **-gram** ... tato část slova vyjadřuje, že jde o něco napsaného, nakresleného; z řeckého *gramma*. Co asi znamenají zvýrazněná slova? Napiš svůj odhad. Ověřit jej můžeš v encyklopedii nebo na internetu.

Student si četl **chronologický** seznam českých panovníků.

.....

Profesor přinesl do učebny **chronometr**.

.....

Žák si do sešitu nakreslil **diagram** slovní úlohy.

.....

Dříve lidé neměli běžně telefony, posílali **telegramy**.

.....

6. Urči letopočty ukryté v chronogramu:

a) na podstavci sochy u kostela v obci Dolany,

b) na sloupu Nejsvětější Trojice v Olomouci.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Vymysli chronogram, do kterého zašifruješ rok svého narození nebo jiný letopočet.

.....

.....